

ՏՐԱԿՏ

ՕՐԱԳԻՐ

Գաղափարական Գաղափարական և Գաղափարական

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԻՆ

1 Մայիս :

Սուրբ Երեմիայի ազգային և խաղաղության բոլորին գաղափար են հիմնակ, ինչպես որ ծանուցյալն անցեալ շաբաթու . ու այս հետագայ մանրամասն պատմութիւնը որ Նիշէն գրված էր մասնաւոր մը նամակի մէջ , ալ աւելի հաստատութիւն կուտայ ըստ ձեռնարկի :

« Այս կողմերը իրեք գեղ մէկէն ազատութեան , ու Միլիթիոս անունով մարդ մը զընտրելով աւանդ » գային պատմեցին մը մէջ մտան :

« Ստեփան Մարտիկոսի Կոստանօֆայ փաշան քանի մը կտրիճ ալպանացի գունդերով վազեց իսկոյն սա ապրտամբնեւրուն վրայ , որոնք չուզէր Վաղարշի սաստիկ ծեծկրկեցան ու շատ մարդ կորսնցնելէն ետքը , ինչպէս և իրենց գլխաւորը վերջիշեալ Միլիթիոս , հաղիւ թէ անձնատուր եղան :

« Պատմեցին մէջ 60 հոգի կային , որոնցմէ բաւական ծեծկրկելով մեռան , ու մնացածները քաղաքիս բանտը դրոյնցան :

« Հանգարտ է հիմակ այս կողմը , ու այնպէս կը կարծենք որ մէյրին ալ ասանկ անկարգութիւն չի պատահիր . վասն զի բոլոր շրջակայ գեղերուն բընակիչները բերին իրենց զենքերը ու տեղոյս կառավարչին յանձնեցին , ինչպէս որ հրաման եղած էր իրենց :

ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

Երբ լինէ ճամբար և Երբ լինէ :

Ես ներկայ գարուս մէջ եղած խիստ նըշանաւոր յաւաքագիտութիւններուն մէկը երկար ճամբորդութիւնները արագութեամբ քիչ ժամանակի մէջ կատարելով ու սա միջոցով հեռաւոր տեղերու հետ հաղորդակցութիւն ընելու գիւրութիւնն է : Ես յաւաքագիտութիւններուն գըլխաւոր պատճառը կամ գործողը է շողին , որուն ինչը ըլլալը շատ դարերէ ՚ի վեր մարդ գիտէր , և սակայն մինչև անցած դարուն մէջ անոր կարողութեանը չէր տեղեկացել : Տաճկաստանի բնակիչները շողին զաւանակ կարողութիւնը գործածելու մէկ կերպ կը վայելնէր սա այժմ : Մեր ծովերուն վրայ հիմայ ամէն օր շողնաւոր կը նստարկեն իր , ու Օմիւնիայէն Արստանդուպոլիս , ու Արստանդուպոլիսէն Տրապիզոն կամ Օսեսա կամ Պէլլիս քաղաքներու ընելով որ առաջուց այնչափ մեծ բանի մը ձեռնարկութիւն ընել էր , հիմայ պարի բան մը կը համարէին , քիչ ժամանակի մէջ և քիչ գժուարութեամբ :

Թեպէտ բարեկարգութիւնը վերստին հաստատված է Ռուսիայի մէջ , զինուորական կառավարչներուն խոհեմութեամբ , բայց արքունական Կուրը ուղիով այս ազատամբութեան ստոյգ պատճառը իմանալ ու նոր ազմունքներուն առաջըր աւելել , թեպէտ պէյը Նիշ խրկեց որ երթայ անաշառ քըննութիւն մը ընէ ու ծանօթութիւն տայ իրեն :

Աս օրերս հետեւեալ փոփոխութիւնները եղան : Հէֆթի էֆէնտին նախկին Կաթաֆ նազիրի , վաճառականութեան պաշտօնատարին խորհրդական (մեւթէշար) անուանեցաւ :

Սարիմ էֆէնտին արդարութեան բարձրագոյն Բոտանին անդամ կարգեցաւ :

Խալասիմ էֆէնտին , որ շատնցմէ առանց պաշտօնի էր , Կոնստանդուպոլիս Կոնստանդուպոլիս տեղը , որու յանձնըրված է Կոնստանդուպոլիս գործը :

Կորին Վ սեմութիւն թահիր փաշան անցած հինգ շաբթի օրը փոքրիկ նաւատորմով ճամբայ ելաւ տակեց Արեւոտէ կղզին երթալու համար :

Երկու շաբանաւ կայ յիշեալ ծովակալին հրամանին աակը , որոնց մէկը իսկոյն Պիլիս պիտի գտնուայ նաւատորմը Արեւոտէ համբուրն պէս :

— Երբ օրը Զօճրս հազարապետը , Էղբասնդը իսկի հիւպատոսը անգղիացուց , Մէտեմ կոմը :

Թիւնով կամ վտանգով կատարված : Այս աս կերպովս երկրիս իրարմէ խիստ հեռաւոր կողմերէն ինչպէս ըսենք թէ մէկ կողմերուն Զնդկասա անէն ու մեկու կողմերուն Կմերիկայէն քանի մը շաբթիվան մէջ լուրեր կընդունին :

Բայց որովհետև ըստ մեծի մասին մեր կարգադրները տակաւին ան երջանկութեանը չի հասան որ իրենց աչքերով տեսնան ցամաքային ճամբորդութեան և ապրանսց փոխադրութեան համար շողին գործածվիլը , կը յուսանք թէ խորքի պիտի գան որ ատեն սա երջանկութեանն ալ պիտի հասնին , և ասանկ սքանչելի յաւաքագիտութեան էական օգուտներն ալ պիտի վայելին : Այս օրոյ շողեկաւ բերուն երկրի մէջ ճամբաներուն վրայով համառօտութեամբ քիչ մը ընելու անընդունելի չըլլալ կը յուսային :

Արկրթէ ճամբաները երկու հարիւր տարիէն էվէ է որ Միլիթիոսի ածուխի հանքերուն մէջ կը գործածվին , բայց փոքր աստիճանով և խիստ անկատար կազմութեամբ : Երբ անատներ ասանկ կազմըրված էին . ճամբուն վրայ երկու կամ երեք օր միջոցին մէջ զուգահեռական գերան-

առուայ հիւպատոսը նոյն բարաքին , և Եօքմիւս հանովրայի զօրապետը վեհափառ Ինքնակալին դէմը ելան , Բեհաղիտիսանէի հովանոցը (բէօշկը) որ շատ սիրով ընդունեց զանոնք . արտաքին գործոց պաշտօնատար Կիֆաթ փաշան , և արքունի Կրան առաջին թարգմանը ևս ներկայ գտնուեցան այս ունկնդրութեանը :

— Անցած երկու շաբթի օրը վեհափառ Արքան իր պարտի մեծերուն նաև Մուստաֆայ փաշային և Սայիտ փաշային ընկերութեամբ , այս առաջին անգամ () գէյտանը գնաց ու մինչև իրիկուն կեցաւ հոն . Կ . Վեհափառութիւնը պաշտական գործակալաց ճիրտ խաղալը քիչ մը ատեն զննելէն ետքը , ինքը ևս այս զինուորական կրթութիւնը ըրաւ , որն որ այս սուհետեւ շաբաթը երկու անգամ պիտի ըլլայ :

— Իզգէթ Մէհմէտ փաշան Կիլիկիոյն եկաւ մօտերս . զեռ առողջացած չէ իր վէրքը . բայց կը յուսայի որ արքայական պարտի բժշկին հոգածութեամբ որն որ արդէն ճիշտ է անոր վէրքը , որ սրունքի ոսկորին վրայ է , փութով կառողջանայ :

— Սեմալու կըզված շողեանը Բրէշէնդի օգնութեամբ բոլորովին ազատեցաւ վտանգէ , ու հիմայ Կիլիկիի նաւահանգիստն է ուր տեղ պիտի նորոգվի : Ես նաև մէջի ապրանքը ևս , որուն գինը 4 միլիոն դահեկանը կը հասնի , ազատեցաւ ամբողջ ու շատ վնաս եղած չէ անոնց :

— Օսմանեան տերութեանը մէջ ամենին ժանկ տախտ չի կայ հիմակ Ասորեստանի կողմէն ՚ի գատ

ներ գրված էին խոտորնակի կամ գէպի ճամբուն լայնութեանը , ու սա գերանները գետին ամուրցուցած էին . ասանց վրայէն գէպի ճամբուն երկայնութեանը երկու կողմէն երկան և հասար գերանները գրված էին վեց կամ եօթը մաս լայնութեամբ , ու սա գերանները տակի գերաններուն և իրենց ծարերը յաջորդաբար մէկմէկու գամված էին , և ասանկ երկու միակարգ զուգահեռական գիծեր ձևացուցած էին , որոնց վրայէն կանցներ կառքին անիւները :

Հիմակայն երկրի մէջ ճամբաները վերը ստորագրված ճամբաներուն միայն կատարելագործեալներն են : Խոտորնակի գրված տակի գերաններուն տեղը քար կը գործածվի հիմայ , ու ճամբուն երկայնութեանը գրված գերաններուն կամ փտտէ ճամբաներուն տեղը երկաթ : Ահա սակեց առաջ եկած է Կրկնէ ճամբայ անունը , ինչպէս որ ընդհանրապէս սա ճամբաները կը կոչվին :

Արկրթէ ճամբային գերազանցութիւնը հասարակ ճամբայէն հոս կը կայանայ , որ անիւները դառնալու ուժը պակեցունելու բան մը չունի իր վրան : Ամենին քաղաքայտ է թէ հարթ հաւասար անիւնը հարթայտակ եր-

հին ալ օր ըստ օրէ քիչնալու վրայ է այս ախտին զիպուածները :

Արքունական Գուռը 'ըջաբերական զիր' մը խրկեց Տաճկաստանու բոլոր փաշաներուն , հրամայելով անոնց որ միշտ հոգ տանին առողջութեան վերականգնութիւնը զիւրացընելու համար , ու անոր գործակալներուն պաշտպան ըլլան :

ԶՄԻՌՆԻՒՆԻՒՆ

9. Մայիս :

Մ'օրինկ—Լյովերդայըը անգղիարէն օրագրութեանը մէջ կը կարդայվի :

« Լնցած ամսու 8 ին , աւագ հինգշաբթի օրը՝ հին սովորութիւն մը 'ի գործ դրուեցաւ :

« Յամին 1572 , Լոզիսաբեթ թագուհին , որ անաւանը 39 տարւան էր , Լնգղիայի թագաւորներուն սովորութեանը հետեւելով , լուաց և համբուրեց այս քառանկուն ոտքը , որոնց թիւը իր տարիքին համեմատ էր , քի 39 հոգի էին :

« Ա իկտորիա թագուհին ևս այս արարողութիւնը կատարեց Կլինիչ քաղաքը , 39 տիկիներու և նոյնչափ աղնուականներու ընկերութեամբ : Երարողութիւնը լըմննալէն ետև անկերակուր և զբամբաժնեց աղքատներուն : Ենպէս կը կարծենք որ զբամբ թագուհին հազածին փոխարէն , ուրիշ հանգերծներ զնոյ առնելու համար ըլլայ . որովհետև հին սովորութեանը համեմատ , թագուհին ան օրվան հազած հանգերծը՝ աղքատներուն պիտի տրուէր : Եմմեն մէկ աղքատին 2 լիւրէ սթէուլին ու 10 շէլին տրվաւ , ասկէց զատ 22 արծաթի դէնար , որ թագուհին տարիքը կը նշանակէն :

Հավը քաղաքէն կը գրեն 'Եւ-Լօրքէն եկած վերջին լուրը :

« Միացեալ 'Նահանգներուն նախագահը՝ Վուշլէմ-Հէնրի Հարիզոն , մեռաւ Վասհէնկոն բաղաքը , մարտի 23 ին :

կաթէ ճամբու մը վրայ առաւել զիւրութեամբ կը դառնայ , քան թէ անանկ ճամբու վրայէ անցնի՝ որ խորտուրդտ և խախտած քարերով ծածկուած է : Վանդի վերջի յիշված ճամբուն վրայէն կամ աս խոշնդոտներուն վրայ ելլալու էանիւր , կամ անոնք մէկդի քշելու է , և կամ փշոնելու է : Բայց աս նիւթերը փշոնել կամ անոնք՝ մէկդի քշելու և կամ անոնց վրայ կըլլալ ամէնն ալ անիւին ուժին շատ պակասութիւն կը պատճառեն : Ե՛հա ասկէց է հարթայատակ ճամբուն գերազանցութիւնը՝ որուն վրայ անիւին բոլոր ուժը անկորուստ կը գործածվի , առաջ երթալու ծանրութիւնը առաջ խաղցունելու :

Երբ փորձով գտնուված է որ վարպետութեամբ շինված երկրթէ ճամբու մը վրայէն միայն մէկ ձին կը քաշէ ,

մէկ ժամու մէջ	10	(Թօն բեր) 2 մղոն տեղ
" "	6½	" 3 "
" "	5	" 4 "
" "	4	" 5 "
" "	3½	" 6 "

Բայց պէտք է միտք առնել որ երկրթէ ճամբային մեծագոյն գերազանցութիւնը հասարակ ճամբայէն անոր

Առջի օրը ծանր հիւանդութեան նշաններ տեսնուեցաւ վրան , ու ինքն ալ հազել թէ խօսելու կարողութիւն ունէր . այսքան կրցաւ ըսել իր բժշկին , թէ կը զգայ որ ալ իր վախճանը մօտիկցած է : Երբ արեւ հետ զհետէ էվելցաւ տկարութիւնը մինչև հանդարտութեամբ աւանդեց հոգին կէս գիշերը լըման կէս ժամ անցած " :

« Հետագայ յայտարարութիւնը ևս հրատարակած են :

Վասհէնկոն , 23 Մարտ :

« Միացեալ 'Նահանգաց նախագահը՝ Վուշլէմ-Հարիզոն , Կտիսահինտութեան անիւնակի վճիռով իր մահկանացու ընթացքը վերջացուց . և որովհետև քաղաքի խորհրդականները ու փոխանորդ նախագահը հիմակու հիմայ հեռացած են ասկէց , պարտաւոր կը համարինք զմեզ՝ իմացընելու այս սղալի զիպուածը :

« Հարիզոն զօրապետը մեռաւ քաղաքի նախագահութեան պալատը՝ 23 մարտի 1841 , կէս գիշերը ½ ժամ անցած :

« Միացեալ 'Նահանգներուն ժողովուրդը շատ ցաւելու է այս մեծ կորստանը վրայ , ինչպէս որ մենք ալ կը ցաւինք . բայց պիտի միտթալի երբոր լըէ թէ իր նախագահին մահը հանդարտ էր ու Կստուծոյ կամայը յանձնըլած , ինտոր իր կեանքն ալ հայրենասէր եղաւ , օգտակար և յարգելի . ու իր վերջին խօսքերը եւանջնոտ փափագ մը կը ցըցունէին որ յաջողութեան մէջ մնայ միշտ աս երկրի օրինաբարութիւնը , ու անոր ուղիղ սկզբունքները պահպանվին :

« Մինչև իր ետքի շունչը տալու առնելու ուրիշ փափագ մը չունէր սիրտը , բայց մինակ իր հայրենեացը երջանկութիւնը :

- Վանիէլ Վէպթեր , բարտուղար տերութեան :
- Թոմաս Վէլնկ , " գանձատան :
- Ժօն Վէլ , " պատերազմական :
- Ժ . Վրիտենաէն , ընդհանուր հոգաբարձու :
- Յ . Արանժէ , վերակացու սուրհանգակաց :

հորիզոնական անվրէպ հարթութեանը վրայ կը կայանայ : Թէ և այնչափ նուազ բարձրութիւն մը ունենայ ճամբան որ հողիւ թէ նիւտովի , իսկոյն աս գերազանցութիւնը մեծապէս կը նուաղի . և թէ որ էվելիկ բարձրութիւն ունենայ , անասներ բոլորովին կը կորստվի : Եւ որովհետև երկրթէ ճամբաներուն վրայ անիւները շատ քիչ արգելք ունին քան թէ հասարակ ճամբաներուն վրայ , ասկից կը հետեւի թէ բեռնարարձ կառք մը բարձրիկ ճամբայէ մը ելլալուն՝ ճամբուն խախտարար զօրութիւնը բեռին հետքը բողբոստելով էվելիկ մեծ կը լայ քան թէ հասարակ ճամբու մը վրայ , բեռին էվելիկ ծանր ըլլալուն պատճառով : Աւտի տասներկու մատ միջոցին մէջը մատ մը բարձրութիւն ունեցող երկրթէ ճամբու մը վրայ զօրուոր շոգեկառք մը ինքըզինքը չի կրնար առաջ քշել թէ և առանց

ԳԱՂՂԻՒՆ

Փարիզ , 16 Եպրիլ : Մայրաքաղաքիս մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուի 'Վուլ-Կիլիկի գողց խալոց թագաւորին տօնախմբութիւնը՝ ու իր տղուն (որ անցածները ծնաւ ու փարէզի կոմս անուանեցաւ) մկրտութեան հանդէսը կատարելու համար , մայիսի առաջին օրերը :

Եկեղեցին 'Վօզը Տօմ՝ կոչված , այսինքն՝ Տիբուհէյն մերոյ , սկսան փառաւոր դարգերով սաղի . զրանը առջևը փայտեղէն հինգանկիւնի տեղ մը շինած են , որ քաղաքիս Երբեպիսկոպոսը բոլոր քահանանքովը այն տեղը զիմաւորէ թագաւորին , իշխանազուն երախային և բոլոր մեծամեծներուն :

Մկրտարանը՝ ուր որ մկրտված է Գիլիկի-Օկիւսը 'Վաղղիոյ թագաւորը՝ յամին 1165 , ու մինչև ցայսօր Վէնասն քաղաքի զդեակը պահուած էր , այս եկեղեցին պիտի բերեն հիմակ , փարէզի կոմսը մը կրրտելու համար :

Ես կողմ օրագրութիւնները կը հաստատեն որ հետագայ կարգով պիտի կատարվին հանդէսները :

Մայիսի առջի օրը՝ բոլոր մեծամեծները (Թիւլլէնի պալատը երթալու են , Կորլին Վեհափառութեան տօնը շնորհաւորելու համար :

2 ին՝ յիշեալ մայր եկեղեցոյն մէջ , փարէզի կոմսին մկրտութիւնը պիտի ըլլայ :

3 ին՝ փարէզի առնակալներուն ժողովը՝ իշխանազուն երախային համար պատրաստըլած սուրբ մատուցանելու են : - Եւ հայկերոյթ արքայական պալատը : - Իրիկունը ընդհանուր ճրագալոյց և հըրախաղութիւն (Ֆիլիպի) , (ըսէյ ըսված դետեղերքը :

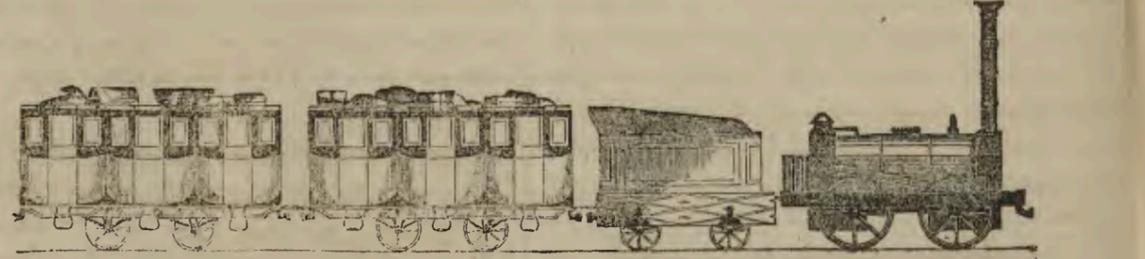
4 ին՝ ընդունելութիւն տիկիներուն , արքայական պալատը :

5 ին՝ մեծ հանդէս երաժշտական նուագարաններու , Վուլը ըսված պալատին ընդարձակ դահլիճը :

Կը ինչդրեն ուսնք որ աս մեծահանգէս տօներուն թողութիւն ըլլայ քաղաքականութեան (փոխթիբայի) գէմ յանցանք ունեցող բանտարկեալներուն . բայց այնպէս կը կարծուի որ կատաւալութիւնը ա

բեռի ըլլայ . հապա երկու իրարու հակառակ կարողութիւնները , այսինքն ծանրութեան զօրութիւնը և շոգիկ առաջ քշելու ուժը մի և նոյն տեղի վրայ կը պահեն անիւները՝ որոնք աննպատակ դառնալու վրայ են : Եւ որ համար երկրթէ ճամբու մը առաջին հարկաւոր բանը որչափ կարելի է նէ անվրէպ հարթութեամբ շինված ըլլալէ , և նմանապէս անակնկալ պատշաճութիւն ու յանկարծ դառնալու տեղեր չունենան է :

Վանք որ՝ հիմակու օրս երկրթէ ճամբաներու վրայ գրեթէ ընդհանրապէս գործածվածը շոգեկառքն է . թէ որ կարգացող ասանկ ճամբու մը վրայէն ձիու մը քաշած ահագին բեռին վրայ կը զարմանայ նէ , ի՞նչ պիտի ընէ երբոր լըէ թէ շոգեկառք մը 164 (Թօն բեր կը քաշէ , ու մէկ ժամին մէջ քսան մղոն ճամբայ կառնէ : Եւ տեղս կը

ՄՏՈՐԻՆ ԳՆԱԿՆԵՐ

(Գրեմենկ)

Հայէ, 12 Ապրիլ : Ուրիշ բան չի գտնուիր մտաբերման մէջ, բայց միայն թագաւորին տրված ունեւորութիւնը երբոր Ամբէրտամ էր, նորադանդից քարոզիչներուն . որոնք ներկայացրին թագաւորին բողոք բառնալով՝ 1827 ին Հառնայու հետեղած դաշնադրութեանը դէմ, ու խնդրելով որ ՚ի գործ չի գրբի :

Բայց արժանահաւատ անձ մը՝ որն որ իր ականջովը լսեց է, կը պատմէ թէ հետագայ պատասխանը տրվաւ Հոլանտայի թագաւորը քարոզիչներէն մէկուն, որ կըսէր թէ՛ որովհետեւ փրօզեալանդ է ինքը, չի վայելը որ անանկ պաշտպանութիւն մը ընէ հռոմէադաւանից ուսկից վնաս կը ծագի փրօզեալ դանդներուն :

« Այո՛, պա՛րոնայք, փրօզեալանդ եմ ես, ու չի կայ մէկը որ իրմէ աւելի շատագով ըլլայ այս հաւատքին, որն որ իմ նախնիքս դաւանեցին ու պաշտպանեցին իրենց իշխանութեանը ամեն միջոցներովը : Այս ալ հատուտ եմ աս մտայը վրայ որ « պաշտպանութիւն ընեմ այս կրօնին, ու չի թողում « բնաւ որ անոր շահուցը վնաս մը հասնի : Բայց « ամեն բանէն աւելի մտածեցէք, պա՛րոններ, որ « թագաւոր մըն եմ ես, ու իմ հպատակներուս մէջ « շատ հռոմէադաւաններ կան, ու անոնք ալ իմ արքայական պաշտպանութեանս վրայ իրաւունք ունեն . անոնք ալ հաւատար իրաւունքներ ունին, « որն որ կը պաշտպանէ հիմնական օրէնքը՝ որ իմ « տէրութեանս մէկ հատիկ առաջնորդն է : Վնեն « ինչեւ կամենար որ աս իրաւունքներէն զտրվ ճաւ « նոնք . ու չի կայ բան մը որ արդէն ըլլայ ինծի ու « չի թողը ընել, ինչ որ ես համեմատ կը գտնեմ « իմ իրաւունքիս և իմ արքայական պարտաւորութեանս : »

ՏԱՆԻՄԱՐԻՆ

Վ իսպուրի քաղաքի գաւառական ժողովը քանի մը նոր բարեկարգութիւններ ըրաւ, յատկապէս աղատ տալագրութեան համար, ու բնիչներուն դէմ : - Այս նոն զըրաւ որ այսուհետեւ օրագրութիւններ տրալին առանց հրաման ընդունելու կառավարութենէն : - Թէ է որ մէկը յանցաւոր ըլլայ տրալագրութեան համար, ընդունի մէջ բանտը զըրվի և ոչ ուրիշ տեղ : - Օրագրութեան մը վրայ դատաստան ըլլել հարկաւոր ընէ, դատաւորները ներկայ գտնուին :

Այլ ամեն բանէն աւելի յիշատակութեան արժանի ան է որ՝ Վ իսպուրի ժողովին մեծ մասը որ հասարակաց պաշտօնատարներէն ու կալուածքի տէր մտղիներէն կը բաղկանայ, միաբերան ըսին թագաւորին թէ՛ աղատ տալագրութիւնը բնական իրաւունք մըն է ու մէկ հատիկ միջոց՝ հասարակութեանը բարեկարգ ըլլալուն :

ԱՆՄՏՐԻՆ

Վ կենտրիկէն կը գրեն որ մօտ օրերս պիտի սկըսվի հակադաճ կամուրջին շինութիւնը, որն որ միաւորելու է Վ կենտրիկ քաղաքը ցամաք երկրի հետ ու Սիւրանու երկաթէ ճամբային :

Այս արտաքոյ կարգի գործը ինթենիօ Պուլէթթօ անունով ճարտարագետին յանձնըլած է, 4,830,000 աւստրիական լիւրով : Այսուրջին վրայ ջրանցք մը ևս պիտի շինվի, որ անուշ ջուր գայ քաղաքը . որովհետեւ Վ կենտրիկի մէջը ջրհոր և աղբիւր չի կայ, միայն թէ քանի մը սառնիճ կը գտնուի . ու մինչև հիմայ խմելու ջուրը ցամաք երկրիէն կը բերեն :

ԼՈՒՆԻՏՐԵԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օ միւսնիս, 9 Մայիսի :

Այս անգամ հարկաւոր խօսելիք մը չունինք Արթուրի սուկտուրներուն վրայով, տեղոյս սուկտուրն ալ թէպէտ և փոփոխութիւն մը չունեցաւ, ու միշտ անշարժութեան մէջ է, ինչպէս որ ծանուցինք մեր վերջին թիւով, բայց չկամելով մեր յարգի ընթերցողները բողոքովն զուրկ թողուլ սուկտուրական մասէն, արժան համարեցանք նշանակել միայն քանի մը երեւելի ապրանք հիմակական գիները :

ԳՎԻՆԻՈՐ ԵՊՐԵՆԵՅ ԳԻՆԵՐԻՆ

Table listing various goods and their prices, including items like 'Բաւալի Սօյուճայ', 'Բաւալի Սօյուճայ, խանթարըն', 'Բաւալի Սօյուճայ, խանթարըն, դահլիսկան', etc.

նոնց միայն ներուճ շնորհէ պիտի որ իրենք կը խընդրեն : Պէ՛տք իրաւի թագաւորը և թագուհին փարէզ էկան այս հանգէսները տեսնալու համար . կը սպասվի նաև Քրիստոսի թագուհին, որ արդէն Վ թագաւորէն էլէր ու Վ ինն քաղաքը հասեր է : Տարմեսի դատաստանը (որ թագաւորին վրայ հրացան սարսափեց . տե՛ս Արշալոյս Արարատեան թիւ 7) մայիսի 15 ին պիտի սկըսվի . թէպէտ մինչև հիմայ կը լըմնար այս գործը, բայց թագաւորին սօնը մօտիկնուրով և փարէզի կամսին մկրտութեան օրը, չուզեցին որ այս դատաստանը սկըսվի :

ԼՆԳՂԻՆ

Սոնուա, 13 Ապրիլ : Բոլոր օրագրութիւնները մանրամասնաբար կը պատմեն Վ իվըրբուլ քաղաքի մեծամեծներուն ըրած պատիւը ու շքեղ հանդէսները՝ երբոր Վոմմուտը Վաբէն Աղէքսանդրիայէն այն քաղաքը դարձաւ : (Որտեղալ շոգենաւով : Վ իվըրբուլ խորհրդականները, ծովային զբոսց մեծերը և ուրիշ երեւելի անձինք դէմ էլան պատու ընդունեցին զինքը ու (զէլ տը Վ իլ բալած պալատը տարին, նոյն իրիկունը փառաւոր հացկերոյթ մը եղաւ հոն ամփիթիատրոնին մէջ՝ ՚ի պատիւ քաջասիրտ Վոմմուտըն . 700 հօղի էին սեղան նստողները :

Կէս գիշերը մէկ ժամ անցած Վ իվըրբուլի կառավարիչը քաղաքական խորհրդայն գլխաւորներու վը Վ Վաբէնի այցելութիւնը գնաց, ու շատ ուրախութիւն ցըցուց անոր գալտեսանը վրայ :

Մէնջէտըրը քաղաքի բնակիչները ևս պատու ընդունեցին Վոմմուտը Վաբէն, ու հրապարակաւ սեղան մը ըրին անոր ամուսն 11 ին :

Այս ուրախութիւններուն ատենը կը պատմըր Վոմմուտը իր յաջողութիւնները Վոմմուտանի մէջ, ու շատ կը գովէր զՎոմմուտը Վ իլ փաշան :

Գնեք ասանկ շոգեկառքի մը պատկերը՝ որուն կողք մը կապած է անուխի համար, ու երկու ուրիշ կառքեր ճամբորդներու համար : Ասանկ մէկ շոգեկառքի մը շատ հասարակ բան է մէկ ժամին մէջը քսանը հինգ միլոն տեղ քաշել տանել իր ետեւէն տասներկու կամ տասնըհինգ ուրիշ կառքեր մէջերին ճամբորդներով ընցուն ու վրանին անոնց ոնտուկներովը և ուրիշ բնաներովը, ինչպէս աս պատկերին մէջը կը տեսնուի : Այս կառքերուն ամեն մէկը սովորաբար իրեք մասի բաժնուրով կը լըն՝ ինչպէս որ կարգացողը կրնայ նկատել, ու ամեն մէկ մասերուն մէջը վեցական ճամբորդ կը մանան : Վ մէն մէկ մասը մէկ դուս և երկու պատուհան ունի : Վստեսակ կառքերուն իւրաքանչիւր անիւները ճամբորդներսի կողմէն մէկ երկու մաս շրթունք ունին, որով ճամբէն գուրս և լըսու վտանգէն աղատ կը մնան :

(Դնացրողը հետեւալ թիւով :)

Table listing various items and their prices, including flour, oil, and other goods. Items like 'Արար սպիտակ ինկիլիզու' and 'Պղպեղ (պիպեր)' are listed with their respective costs.

ՓՈՒՆԵՆԱՌՈՒԹՎՆԵՐ

ՊՕՍԻՍ

22 Ապրիլ 1841 :

Table with 2 columns: Item name and price. Items include 'Լճնտուա', 'Մարսիլիա', 'Թրեստ', etc.

ԻՕՄԻՐ

7 Մայիս 1841 :

Table with 2 columns: Item name and price. Items include 'Լճնտուա', 'Մարսիլիա', 'Թրեստ', etc.

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փարիզ քաղաքին մէջ՝ Սօթէս անունով վարպետին հնարած Հիւլամիյէ քէսէյին, այսինքն պարզ թուծալը քէսէյին մէջը Լէնի տիւնեա փէլէսէնկին ղուտը :

Մինչև հիմայ Լէնի տիւնեա փէլէսէնկին գէշ հոտը ու գէշ համը ցրելու (տէֆ ընելու) համար գործածված հարները՝ կատարեալ չըլլալով, այս աղանիւղ գեղին օգտուէտուծ ինքն թերի մնացեր էր : Եւ հա այս անգամ հարված յիշեալ փէլէսէնկի քէսէնէ-

րուն առաջին ներդրածելի օղուտը՝ և իսկ բնաւորութիւնը ազդու կը յայտնէ, ու գործածողին բնույղուանք չը բերելու գիւրտութիւնը ունի թէ՛ տրանց և թէ՛ կանանց պատահեալ մէջքի սղորութիւն ըլլած ախտին, թէ՛ հին ըլլայ և թէ՛ նոր ըլլայ . մ. յատը ախտին համար ալ մէկ հատիկ աղքու գեղ է : Յիշեալ քէսէնէրն՝ Լէնի տիւնեա փէլէսէնկին և հիւլամիյին որ մարդուս ստամոքսին մէջ ղիւրուծութեամբ կը հալի, Լէրոսայի բժիշկներէն շատ անգամ փորձըված ըլլալով, ու ասոր նման ուրիշ գեղորէնից մէ աւելի գործածվելով՝ օղուտը (հաստէն) տեսնելին յայտնի ըլլալը՝ ի հարկէ գործածողներուն կատարեալ հաւատարմութեամբ բաւական վէսյ մը կրնայ ըլլալ :

Եւս գեղը՝ որչափ և ինչ կերպ գործածվելը, իր մահճաղային մէջ եղած թուղթէն կրնայ հասկըցվել :

Պօլիս՝ Վալթիա Մէվլէխանէյին մօտ, Սինեօր Լինթօնի Վալթիա կողմէն էրաճիին՝ ղերաֆա նշան կախված խանութը կը գտնուի :

Իզմիր՝ Ինեացիօ Վօմնէնօ էրաճիին խանութը :

ՀԱՐԺԱՌՆԵՐ

Եւտրիական Լոյս ընկերութեան շոգենաւերուն, Լատինացոց թիւով :

Թրեստէն կելլայ ամմէն ամսու . . . 1, 16

Կը հասնի՝

Table listing shipping routes and dates. Items include 'Լճնոնա՝ ամմէն ամսու', 'Քօրֆու', 'Փաթրաս', etc.

Կը հասնի՝

Table listing shipping routes and dates. Items include 'Իզմիր՝ ամմէն ամսու', 'Սիրաս', 'Փիրէոս (Լթէնք)', etc.

Թրեստ երթալու համար,

Table listing shipping routes and dates. Items include 'Իզմիրէն կելլայ ամմէն ամսու', 'Սիրայէն', 'Փիրէոսէն', etc.

Կուտանդնուպօլսոյ նոր հաստատված Ռուսիան կան ընկերութիւնը հայոց, իրեն իզմիրու գործաւ կալ ընտրեց Վուկաս Վ. Պալլադարեանը . ո՛վ որ ուղէ կրնայ երթալ անոր գրատունը ու անգամ պը վիլ :

Յիշեալ ընկերութեան կառավարութեանը կողմէն ստորագրեալ տոմսակ մը պիտի տըրվի ամմէն մէկ անգամին, բաժանորդութեան համար տըրվա ստակնուն համար, որ է տաններկու և կէս նոր բը սաննոց ոսկի :

Ստատ փիթաբոյին տունը որ ծովեղերն է բժիշկ Մաղանային տանը ղիմացը, վարձքի պիտի տըրվի . կրնայարի (երկու խութ) է այս տունը չորս սենեակ մէկ խահարան (աշէլի) վերը կայ և չորս սենեակ մէկ խահարան վարը : Լըրիու գերդաստան (Փամիլեա) հանգստութեամբ կրնան բնակիլ :

Տարլան վարձու ղինը՝ 4000 դուռուշ է . ուղողները՝ Սինեօր Վալթի փաստաբանին (ալօքթաթին) հետ կրնան խօսակցիլ, որ Փրանկայ թաղը Մօսիւ Լաֆօնթէնին տանը ղիմացը կը բնակի :

Յունարէն, գաղղ լիւրէն, ու խտալերէն ղիտոյող անձ մը՝ իր ծառայութիւնը կը մատուցանէ անոնոր հարկաւորութիւն ունին յիշեալ լեզուներով գըրել տալու կամ թէ սորվելու գաննը :

Ուղղը՝ Տունաց ղարտան գրքատունը կրնայ գտնալ գաննիկա :

ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ . առ Օրագիր

Հարեկան ստորագրութեան ղինը՝ 120 ղուշ է, կանխիկ սղոր ուղէ կրնայ ստորագրվիլ .

Իզմիր՝ օրագրութեան տպարանը : Լօտէմիշ բժիշկ Պ. Սարգիս Կարապետովին տունը Պօլիս՝ Վէրի խանը Իզմիրցի Սաւալանեան Վալթիալային գրատունը :

Լէքթանդրիա՝ Լըղալանեան Կարապետ աղային մօտ ղալան : Թրեստ՝ Լըրիան Գրիգոր աղային գրատունը : Պուրսա՝ Քապաքճեան Սատթէոս ու Գրիգոր աղայից մաղաղան :

Լաիրնէ՝ Փափաղեան Պօղոս աղային վաճառատունը : Լըրիու՝ Յակոբճեանեան Լըղայ Սարգիս մաղաղան : Լաշ՝ Պըլլըքեան աղայ կըբարց մաղաղան :

Պաղտաս՝ Լեգղիոյ առաջին թարգման աղայ Լուսէկին տունը : Գաւրէթ՝ Վանեան Նաղարեանց Յակոբ Լըղայ վաճառատունը :

Պոմպա՝ յարգի պարոնաց Լըղանուր որդեոց և ընկերաց վաճառատունը :

Ո՛վ որ ուղէ կրնայ մանաւոր բան մը տպիլ տալ Լըղայ Մարտատեանին մէջ՝ 40 փարայ հատուցանելով ամմէն մէկ աողին համար . թէ որ տըրվելու բանը արժանաւոր համարի օրագրութեան վերատեսուչը :

Դ՛ ՏՊԵՐԵՆԻ ԱՏԵՓԵՆՈՍԻ ՊԵՊՕԼԵՆ